

**ВИСНОВОК
ГРОМАДСЬКОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ**

від «3» травня 2018 р.

Назва законопроекту	Про правовий режим добровільного декларування коштів, майна та інших об'єктів фізичними особами
Номер і дата реєстрації	8257 від 10.04.2018
Автор законопроекту	Народні депутати України Шинькович А.В., Чекіта Г.Л.
Веб-адреса картки законопроекту на сервері ВРУ	http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63838
Головний комітет ВРУ	Комітет з питань податкової та митної політики
Етапи проходження законопроекту	Надано для ознайомлення (12.04.2018)
Корупційна небезпечність проекту (за 5-бальною шкалою)	5 (виявлено 6 корупціогенних факторів)
Суспільна важливість проекту (за 5-бальною шкалою)	0 (експертна оцінка)
Висновок та рекомендації	Законопроект не відповідає вимогам антикорупційного законодавства. Рекомендовано відхилити.

Задекларована суть законопроекту

Легалізація доходів, отриманих з порушеннями податкового законодавства, що однозначно сприятиме поліпшенню умов для розвитку економіки держави, її детінізації, залученню інвестицій, збільшенню доходів бюджету та повернення в Україну грошових коштів, виведених за кордон (у т.ч. в різні офшорні юрисдикції) з використанням різних схем ухилення від сплати податків.

Корупціогенні фактори та їхні наслідки

Ч. 1 ст. 4, ч. 12 ст. 5 законопроекту и п. 49 ПК (суміжного законопроект № 8258) – колізії.

Декларування належних суб'єктам декларування об'єктів, зазначених у ст. 2 цього Закону, триває протягом 365 календарних днів з дня набрання чинності постановою КМ про затвердження форми добровільної декларації.

Однак у п. 49 ПК законопроекту №8258 зазначено, що тимчасово, протягом двох років з дня набрання чинності постановою КМ про затвердження форми добровільної декларації, передбаченої Законом «Про правовий режим добровільного декларування коштів, майна та інших об'єктів фізичними особами», встановлюється податок на об'єкти одноразового добровільного декларування.

Наслідки: відсутність чіткості у визначенні строків призведе до неоднозначних підходів на практиці та сприятиме використанню цієї колізії корупційно зацікавленими особами.

Ч. 5 ст. 5, ч. 2 ст. 7 – корупціогенні вади законодавчої техніки.

Передбачається, що суб'єкт декларування звільняється від необхідності зазначення в добровільній декларації інформації про джерела походження об'єктів декларування.

Зазначених осіб не можна буде притягнути до відповідальності за діяння, передбачені ст. 209 КК. Тому після подання «нульової» декларації всі задекларовані в ній доходи вважатимуться такими, що одержані законним шляхом.

Наслідки: всі особи, які вчинили дії, що містять ознаки злочинів, передбачених

статтями 368-369-2 КК, уникнуть відповідальності.

Ч. 10 ст. 5 – корупціогенні вади законодавчої техніки.

Визначено, що у випадку відсутності інформації чи документів, що підтверджують вартість об'єктів декларування, відмінних від рухомого та нерухомого майна, їхня вартість для цілей добровільного декларування визначається суб'єктом декларування на власний розсуд.

Наслідки: Суб'єкти декларування зможуть значно занижувати таку вартість з метою сплати меншої суми податку.

Ч. 1 ст. 7, пункт 2 Р. VI Прикінцевих та Перехідних положень – колізії; корупціогенні вади законодавчої техніки.

Передбачається, що після закінчення процедури одноразового добровільного декларування держава гарантує суб'єкту декларування, що:

«1) проти нього не будуть вживатися заходи забезпечення кримінального провадження, застосовуватися запобіжні заходи та не буде вчинятися жодних слідчих (розшукових) дій по кримінальному провадженню...»;

«2) проти нього не буде розпочато в будь-якій формі провадження у справах про адміністративні правопорушення за порушення податкового, митного, валютного та іншого законодавства...» тощо.

1. Гарантії, які прописано у ст. 7, не узгоджуються з положеннями КК та КУпАП.

Частиною 1 ст. 2 КК закріплено, що підставою кримінальної відповідальності є вчинення особою суспільно небезпечного діяння, яке містить склад злочину, передбаченого КК.

Частиною 1 ст. 9 КУпАП визначає, що адміністративним правопорушенням (проступком) визнається протиправна, винна (умисна або необережна) дія чи бездіяльність, яка посягає на громадський порядок, власність, права і свободи громадян, на встановлений порядок управління і за яку законом передбачено адміністративну відповідальність.

КК України не оперує поняттям «гарантії», а визначає види звільнення від кримінальної відповідальності.

Згідно з ч. 2 ст. 44 КК звільнення від кримінальної відповідальності у випадках, передбачених КК, здійснюються виключно судом. Порядок звільнення від кримінальної відповідальності встановлюється законом (ст. 286 КПК).

Тому гарантії, зазначені у ст. 7 законопроекту, суперечать юридичній природі інституту звільнення від кримінальної відповідальності.

Крім того, статті 205, 209, 212, 212-1, 366, 367 КК доповнюються частинами, які передбачають, що не вважається злочином діяння, якщо воно «... пов'язане з придбанням (формуванням джерел придбання), створенням, отриманням, використанням об'єктів, щодо яких закінчено процедуру одноразового добровільного декларування, передбачену Законом України «Про правовий режим добровільного декларування коштів, майна та інших об'єктів фізичними особами» або розпорядженням ними».

Вживання у контексті визначення певного діяння не злочином слів «не вважається» є абсолютно некоректним, оскільки наявність всіх ознак складу правопорушення є підставою для притягнення до кримінальної чи адміністративної відповідальності.

2. Зазначені гарантії поширюватимуться (крім інших статей) на ст. 212, 212-1 КК і ст. 163-1 КУпАП.

Частина 4 ст. 212 КК передбачає спеціальний вид звільнення від кримінальної відповідальності, а ч. 5 ст. 212 КК – можливість досягнення податкового компромісу. Частина 4 ст. 212-1 КК визначає випадки звільнення від кримінальної відповідальності.

Положення щодо можливості досягнення податкового компромісу закріплені і в ч. 3 ст. 163-1 КУпАП.

Таким чином, передбачені законопроектом гарантії вступають у колізію з можливістю застосування податкового компромісу або звільнення від кримінальної відповідальності (ч. 4 ст. 212, ч. 4 ст. 212-1 КК).

Наслідки: Гарантії, передбачені законопроектом для осіб, які подають так звану «нульову декларацію», суперечать КК та КУпАП. Така ситуація призведе до неоднозначності у підходах кваліфікації діянь особи та зловживань.

Весь законопроект – неправдиві цілі прийняття законопроекту.

Законопроект впроваджується можливість подання так званої «нульової» декларації шляхом добровільного декларування майна без пояснення джерел і правомірності походження. Однак насправді його ухвалення призведе до легалізації доходів, отриманих у незаконний спосіб.

Наслідки: Прийняття законопроекту може призвести до того, що відповідних осіб взагалі не будуть притягувати до відповідальності за статтями 368-369-2 КК, а також 366-1 «Декларування недостовірної інформації», 368-2 «Незаконне збагачення» КК, чим порушується конституційна рівність усіх перед законом і судом.

Рекомендації: законопроект слід відхилити.

Виявлені корупціогенні фактори

	<i>Корупціогенний фактор</i>	<i>Кількість норм</i>
1)	неправильне визначення функцій, повноважень (обов'язків) і відповідальності певних суб'єктів (органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб, інших осіб, на яких поширюється дія Закону «Про запобігання корупції»):	-
	- визначення компетенції за формулою «має право»;	-
	- широта дискреційних повноважень;	-
	- надмірна свобода підзаконної нормотворчості;	-
	- відсутність відповідальності за правопорушення;	-
2)	колізії і вади законодавчої техніки;	5
	- колізії;	2
	- корупціогенні вади законодавчої техніки;	3
3)	прогалини в регулюванні:	-
	- прогалини в нормах матеріального права;	-
	- відсутність або недостатність контролю і прозорості;	-
	- відсутність або недостатність адміністративних і судових процедур;	-
	- відсутність або недостатність конкурсних (аукціонних) процедур;	-
4)	неправильне визначення умов реалізації належного особи – одержувачу публічних послуг права (необґрунтовані обтяження при його реалізації) або умов виконання обов'язку;	-
5)	неправдиві цілі прийняття законопроекту.	1
	Всього	6

Виконавець: Олена Сорока, експерт Центру політико-правових реформ, кандидат юридичних наук.

Перевірив: Микола Хавронюк, директор з наукового розвитку Центру політико-правових реформ, доктор юридичних наук, професор.

Методологія проведення експертизи: <http://pravo.org.ua/ua/news/5226-metodologiya-provedennya-gromadskoyi-antikoruptionsynoyi-ekspertizi>

З іншими висновками громадської антикорупційної експертизи можна ознайомитись [ТУТ](#).